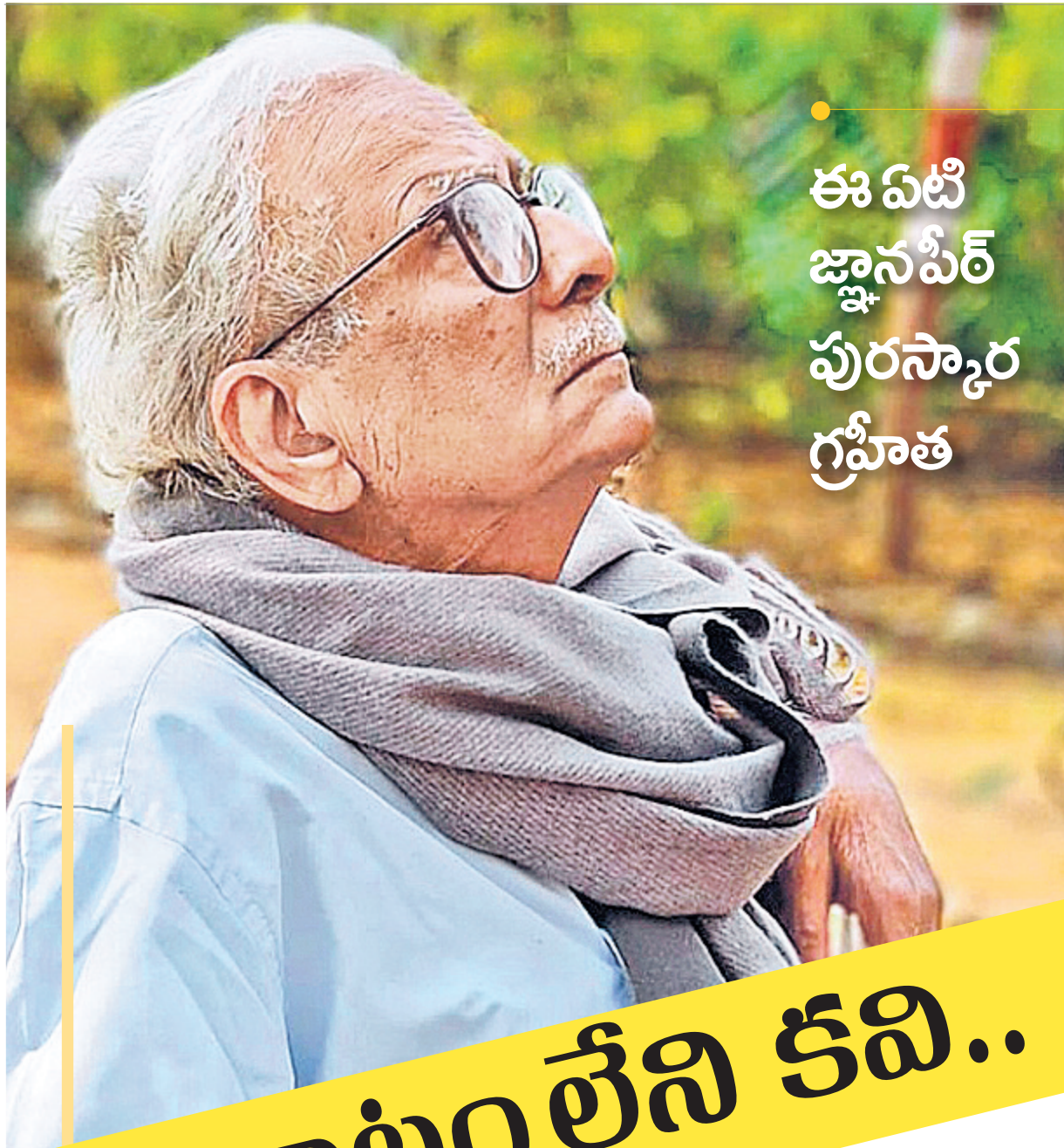

ఈ ఏటి
జ్ఞానపీఠ
పురస్కార
గ్రహీత

ఆర్థాటం లేని కవి..

వీరే శుక్లా

'కళ కైలా, కవిత్వకైలా పుష్ప ఆర్థాటం, ఆదంబరమూ ప్రదర్శనా అవసరం లేదు. ప్రదర్శనా అవసరం లేదు. నిజానికి అర్థమూ అవే, కాంతి అవే, బంబమూ అవే, ప్రతిబంబమూ అవే సరిగ్గా ఈ మాటలకు అర్థం చెప్పు ఆ భావాలను ప్రతిబంబిస్తూ వీరే శుక్లా రచనలు సాగుతాయి. అది కవిత్వమైనా, కథ అయినా, నవల అయినా అదే సింప్లిసిటీ, అదే సున్నితత్వం, అదే సరళత్వం. ఈ ఏటి జ్ఞానపీఠ పురస్కారానికి ఎంపికైన వీరే శుక్లా రచనలు సీదా సాదా రూపంలోనూ, గాఢమైన అనుభూతులతోనూ సాగుతూ తమదైన ప్రత్యేకతను సంతరించుకుంటాయి.

ఆయన రచనాశైలి విస్తృతంగానూ, సులభంగానూ ఉండి ఇట్లా అయితే మనమూ రాయచ్చు అనిపిస్తుంది. కానీ, ఆ రచనల్లో అంతర్లీనంగా సాగే తాత్వికత అంత సులభంగా పట్టబడేది కాదు. వినోదమూరీ శుక్లా ప్రసిద్ధ హిందీ కవి, నవలకారుడు. అంతేకాదు, ఆయన చిన్న కథలు రాశారు. మ్యాజిక్ రియలిజంకు సమీపంలో ఉండే ఆయన ప్రత్యేకమైన పుణ్యాత్మక శైలి దేశవ్యాప్తంగా విశేష ప్రశంసలను పొందింది. 1987, జనవరి 1న చత్తీస్ గఢ్ లోని రాజ్ నంద్ గాంధీలో జన్మించిన శుక్లాది సామాన్యమైన జీవితం. తాను ఎదుగుతూ, చదువుతూ రాస్తూ వనతో పాటు తన ఆలోచనా లోతులను తాత్విక దృక్పథాలను సంతరించే హిందీ సాహిత్యంలో విశేషమైన కృషిచేశారు. ఆయన రచనలు ఆధునిక హిందీ సాహిత్యంలో ఒక కొత్త దృక్పథాన్ని పరిచయం చేశాయి.

ఆయన కొలి కవితా సంతకం 'అగ్ని జ్వాలించి' 1971లో ప్రచురితమైంది. ఇది మనషి సాధారణ జీవిత సాందర్యాన్ని కళ్ళెలను ప్రతిబింబిస్తుంది. ఆయన రాసిన ప్రసిద్ధ నవలల్లో నాకర్ కీ కమిటీను సుప్రసిద్ధ చుట్టూ ముడితొలి నీనిమాగా రూపొందించాడు. మరొక అద్భుతమైన రచన దివార్ మే ఏస్ బిడ్డీ రహతీ థి (గోడలో ఒక కిటికీ ఉండేది) 1999లో సాహిత్య అకాడమీ అవార్డును అందుకున్నది. చత్తీస్ గఢ్ నుంచి జ్ఞానపీఠ అవార్డుకు ఎంపికైన మొదటి రచయితగా సాగుతూ, శుక్లా రచనా శైలి విలక్షణమైంది.

అందులో introspective, imaginative లక్షణాలు ఉండి, సాధారణ క్షణాలను విశ్వ సత్యాలుగా మారుస్తాయి. ఆయన రచనలు మనషి వ్యక్తిత్వాన్ని, చుట్టూ ఉండే మనుషులను పాత్రలుగా చేసుకొని జీవన తాత్విక అంశాలను ఆవిష్కరిస్తాయి. ఆ రచనలు పాఠకులను లోతుగా ఆకట్టుకుంటాయి. ఆయన కవితలు, కథలు సాధారణ మనషి జీవితంలోని సూక్ష్మతలను సులభమైన భాషలో ఆవిష్కరిస్తాయి.

బజార్ లో ఒక వీధి

బజార్ లోని ఒక దారిలో... బిజీగా వున్న కొనుగోలుదారు, చేతిలో రెండు సంచులు పట్టుకున్నాడు ఒకటి బినిగినది, మురికితో నిండింది

ఒకటి భాజీ, మరొకటి నిండి ఉంది. సంచిలో బంగాళా దుంపలు, అకు కూరలు, గరం మసాలా పాతెలి, మిరపకాయలు ఎరుపు, పచ్చల రంగుల కాంతులతో తాజా తాజాగా వున్నాయి.

నేనో పది రూపాయల నోటుగా మారి, ఆ సంచిలో సేదబిలెత్తి ఎంత బాగుండేది. అని ఎంతగానో అనుకున్నాను,

కానీ నేనూ... నా సొంత సంచిలోనే చిక్కుకుపోయాను.

హిందీ మూలం: ఓనోద్ కుమార్ శుక్లా ఇంగ్లీష్: డేవిడ్ లీ వేయిట్స్ కలిసి కవి స్వీడ్ ధ్యానవారం: వారాల ఆనంద్

రిస్తాయి. వీరే శుక్లా రచనలు సాధారణ మనుషుల భావాలను, వారి దైనందిన జీవితాన్ని, సమాజంలోని సంక్లిష్టతలను అందంగా వ్యక్త పరుస్తాయి.

వినోద్ కుమార్ శుక్లాను సమకాలీన హిందీ సాహిత్యాన్ని 'సింహా' అని పిలుస్తారు. స్వభావంలో నిశ్శబ్దంగా, ప్రవర్తనలో మృదువుగానూ అస్పష్టంగానూ ఉండి, పాఠకుల్లో చాలామందికి అంతపట్టిన చిక్కు ప్రశ్నగా

మిగిలిపోతాడు. ఒంటరితనాన్ని ఇష్టపడే శుక్లా తన రచనా ప్రేరణ కోసం చిన్న పట్టణాల బజార్లు, వాటి పరిసర ప్రాంతాల్లో తిరుగుతూ, వర్షం నీటిని తప్పించుకుంటూ, రైల్వే స్టేషన్ లో లేదా బస్ స్టాప్ వద్ద నిర్దిష్ట జీవితాన్ని పరిశీలిస్తాడు. ఆలోచన చేస్తాడు. ఆయన ఆనేక ప్రశ్నలు సందిస్తాడు సమయానికి ధృని ఏమిటి? ప్రేమకు వాసన ఎలా ఉంటుంది? ఇట్లా అనేక ప్రశ్నలను సందిస్తూ తన రచనల్లో పొందుపరుస్తాడు. అంతేకాదు కొత్త వ్యాకరణాన్ని ఆవిష్కరిస్తాడు.

తనకు అవార్డు వచ్చిన తర్వాత శుక్లా స్పందిస్తూ... 'నేను జీవితంలో ఎంతో చూశాను, ఎంతో విన్నాను, ఎంతో అనుభవించాను కానీ, కేవలం కొంచెం రాయగలిగాను. నేను ఎంతో రాయాల్సి ఉంది, ఇంకా చాలా మిగిలి ఉంది అనిపిస్తోంది' అన్నాడు. నేను స్పష్టత కాలం, మిగిలిన రచనలను పూర్తి చేయాలని ఆశిస్తున్నాను, కానీ, నా పని పూర్తయేదాకానే అవకాశం తక్కువ.

ఈ కారణంగా, నేను ఒక పెద్ద సందిగ్ధంలో పడిపోయాను. నా జీవితాన్ని నా రచనల ద్వారా కొనసాగించాలనుకుంటున్నాను. కానీ, నా జీవితం త్వరితంగా ముగింపు వైపుకు చేరుకుంటున్నది. నేనే ఆ వేగంతో రాయలేను, అందువల్ల కొంతవరకు విచారంగా కూడా ఉంది' అని ఆయన అన్నారు. 'ఈ అవార్డు నాకు చాలా తియ్యనిది అని కూడా నేను చెప్పు లేను, ఎందుకంటే నాకు మధుమేహం ఉంది' అని ఆయన చమత్కరించారు.

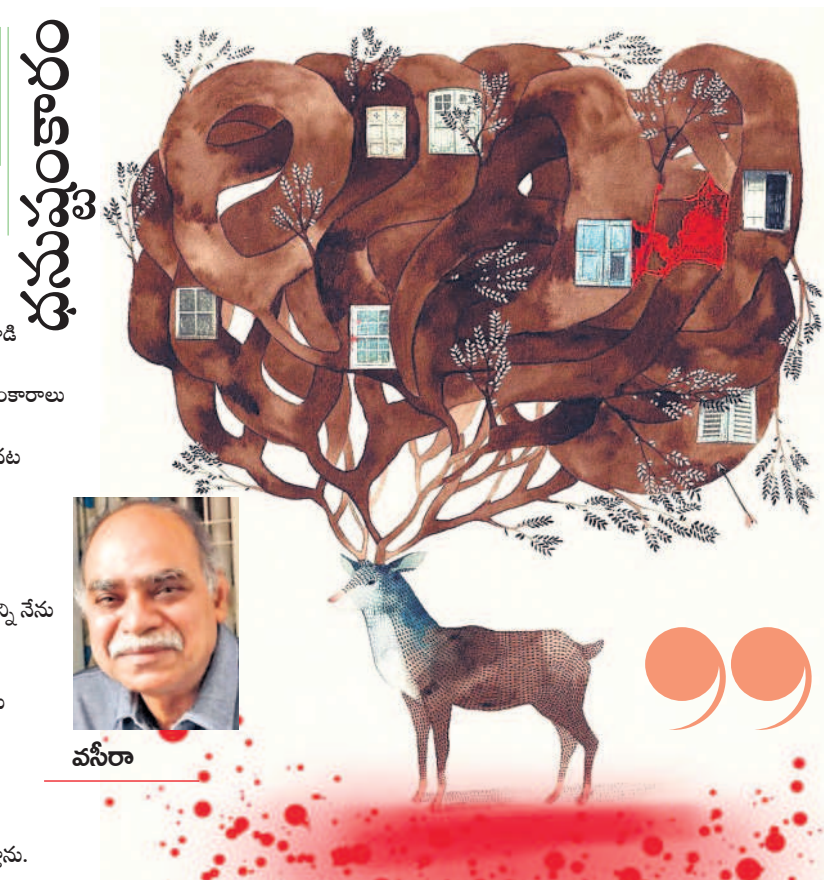

వారాల ఆనంద్, 94405 01281

పచ్చదనంపై ప్రశ్నాచికమా?

కూలుతున్న చెట్లు మధ్య నెమ్మళ్ళ, జింకల ఆర్తనాదాలు. గూడు కూలిన పిట్టలు చెల్లాచెదులైన బీభత్స భయానక దృశ్యం. పచ్చదనానికి బుల్లోజర్ల చెదలు. జేసీబీ చక్రాల ఉక్కుపట్టీల్లో చిక్కుకున్న జింకపిల్ల కళేబరం సాక్షిగా జరుగుతున్న ప్రకృతి హాసం. పర్యావరణ విధ్వంసం. నగరం మధ్యలో వెలుగుతున్న ఆకుపచ్చని దీపాన్ని ఆర్థాలన్న సర్పాన్ని ఆత్రం. నగరజీవిత కాలవ్యం నుంచి ఊరటనిచ్చే ఆకుపచ్చని ఊపిరితిత్తులను చిద్రం చేయాలని దూకుడు. చిన్న మొక్కయిన నాటని చేతులు పెద్ద అడవిని పెరికి కుప్పలు పోస్తున్నాయి. హరితావరణంపైకి గొడ్డళ్ళ విసురుతున్నాయి. దివాళాకోరు భూమి అమ్మకాల కోసం చిక్కుమాలిన వేలానికి ఉరుకులాడుతున్న సర్పాదుల కలాల గర్జన... న్యాయస్థానం చెర్చాకోల చరుపులతో బుల్లోజర్లతో తర్జనభర్జన...

నా మెలకువ నెమ్మళ్ళ ఆట నా కల.. జింకల తోట గడ్డిపరకా మహావృక్షం పిట్టపాటా తల్లి హరితాంబర చేలాంచలాంతో బిడ్డల దోబూచులాట అక్షరం కడుపులో నేను అక్షరం చుట్టూ అడవి నేను విద్యార్థిగానో గిరిజనుణ్ణి హఠాత్తుగా అర్ధరాత్రి నా కుటిరంలోకి జేసీబీల వేషంలో దజ్జన్ కొద్ది యుద్ధవ్యూహం శత్రుదేశంలోకి చొరబడినట్లుగా దూరాక్షమణి దాడి ప్రాణాలు కాపాడుకోవడానికి ఎటుపోతేక చెట్టు పుట్టా ఆత్రందనలు.. నెత్తురోడే నెమ్మళ్ళ శ్రీంకారాలు యుద్ధం నాతో కాదట... చెట్లతో నట యుద్ధం నాతో కాదట.. నా హరిత స్వప్నంతో నట కావాల్సింది నేను కాదట నేను నిలబడిన నేలంటు నాకు తెలుసీ విధ్వంస క్రతువు దేనికోసమో లాఠీ జేసీబీ తంత్రాల ఆంతర్యమెమిదో మీ దీకటి కుతంత్రాల్ని ధిక్కరించే మానవ వృక్షాన్ని నేను లాఠితో బాదినా, బూటు కాళ్ళతో తొక్కినా మీరు నేల కూల్చిన చెట్లు మనుషులై లేచినట్లు మీ యుద్ధ శక్తులను ముట్టడించి దర్శా చేస్తాను నోరులేని చెట్లు చేసే నినాదాన్నపుకాను చెట్లూ నేలా నేనై పిడికిలి బిగిస్తాను అడవి గర్జనలు ప్రతిధ్వనిస్తాను జమ్మిచెట్లు సాక్షిగా సగరారణ్యంలో ఆదివాసిని ధనుష్టంకారం చేస్తాను.

వసీరా

చిలకొట్టిన జాంబండు తిన్న రక్తం నాది అందుకే అడవంటే అంత మోజా కోకిల కూతకు గొంతు కలిపిన స్వరం నాది కనుకనే పచ్చలన్నా వాటి అరుపులన్నా అంత ఇష్టం

నేను విన్న జింకల చరుగుల్ని కుండేళ్ళ హాయిలను అనుకరించి నేలైనా నా నడకలు వాటి చరుగులెప్పుడూ చెట్లూ పుట్టల వెంటే

ఇంప ఇంపా అందమైతేనే ఆ బోటన ఇప్పుడు నిప్పు నిప్పుగా నొప్పి కురుస్తోంది అన్ని కాలాల్లోనూ ఆమని పూసిన ఆ నేలలో ఈ కాని కాలం కావాలన్నీ రగిలిస్తోంది

నేను విన్న నేను కన్న కదల్చిన కానలన్నీ కన్నీళ్ళు ఆరని మంటల్లో కాలిపోతున్నాయి

నేను పీల్చిన గాలే బూడిదై నన్ను కమ్మేస్తోంది నేను తాగిన నీరే ఆదిరై నన్ను తాగిస్తోంది

ఇప్పుడు మాత్రం వేదనను నేను పలికించగలను ఏ చలత నివేదనను నేను వినిపించగలను

బిగించిన పిడికిలి నిండా ఊపిరి అడవి లోకాన్ని చుట్టుబెట్టి అగ్ని రగిలింపిన ఒక్కో ప్రాణాన్ని పిగిలి పిగిలి పొమ్మని శపింపడం తప్ప ఇప్పుడు ఏ దుఃఖాన్నాది నేను మోయగలను

ఊరవతో శ్మశానం నగరపు నడిబొడ్డుకు తరలి వచ్చేస్తోంటే నగరమంతా శవాలువల్లోయే మనుషులతో నిండిపోతుంటే ఇప్పుడు ఏ ఆర్థ గీతాలకు స్వరాలను జత చేయగలను అలివల్లి మందు వేసుకున్న రాజ్యం ప్రాణం అంతశయ్య మీద రోజులు లెక్కవెడుతున్న ఈ దినాన బూడిదవస్తక మిగిలున్న ఏ ఊళ్ళోనా ప్రాణాల్ని బంధించను

సూర్యోదయాలు సూర్యాస్తమయాలు నిండా గుంపులు కట్టిన కొంగల విహారాల రెక్కలు తెగి పడుతుంటే ఏ పచ్చని ప్రపంచానికై కలను కనమని కళ్ళను పోరు పెట్టను

ఇంతటి శూన్యాన్ని ఏ కొంక్షల కొన ఊపిరితో నింపను ఈ మహా దైన్యాన్ని ఎవ్వరి నెత్తురుతో చల్లార్చను

పర్యావరణ దుఃఖం వేల ఏండ్ల క్రితమెప్పుడో! అందమైన ఆకులతో రంగురంగుల పూల పరిమళాలతో భూమ్యాకాశాల సహజసంతోకమై ఈ మట్టిలోంచి మొలకెత్తిన పూరాతన మహావృక్షం

ఎందావాన ఉరుముల్లో సుడిగాలుల తుపానుల్లో ఎముకలు కొలికే చలిలో తన కొమ్మల్ని రక్షించుకునే సహజ రక్షణకవచధారి

రకరకాల పక్షులకు గూడై బాటసారులకీ చల్లని నీడై ఆకలితో ఉన్నోళ్ళకు వందై ప్రతిఫలం ఆశించని ప్రకృతి ఈ భూమితో పెనవేసుకున్న పేగు బంధం

ఇప్పుడెవరో! సూర్యుని మీద కాలువ్వం మబ్బుల్లో కిరణజన్య సంతోకం క్రియను ఆపే కుట్లు జరుపుతున్నట్లు ఏదో నిశ్శబ్ద అలజడి

అకస్మాత్తుగా... అకులన్న ఒక్కోక్కటిగా రాలిపడుతున్న శబ్దం కొమ్మలు పెళికిమని విరిగి కలవరపెడుతున్న భయకల వాతావరణం గూళ్ళ వడల్చేసే పక్షులు రెక్కలార్చుతూ.. ఎగిరిపోతున్న సముదా దుఃఖం

ముఖాన మునుగుల్లో భుజాన అధ్వర్యాయుధాలతో వడివడిగా వచ్చున్న అగంతకులు మనకనుకగా కన్నీళ్ళ పారల వెనుక కన్నీళ్ళు దుఃఖ భృత్యం వ్యక్త అస్తిత్వానికి ప్రమాద సంతకంలా కీడురాళ్ళ విహారగానం

ఇక.. ఇప్పుడు ఎదారులైన భూమి పాఠలో నీటి చెలిమెల్ని వెతుక్కుంటూ విస్తరిస్తున్న వేడ్లు విటారు కొమ్మల చిగురైన బలికించుకొని పాపలకు పాలిచ్చే అమ్మలా ప్రపంచానికి ప్రాణాయామవును పంచుతున్న చక్రమాల..

వనపల్లి సుబ్బయ్య 94927 65358

డాక్టర్ బాణాల శ్రీనివాసరావు 94404 71423

గ్రీన్ లంగ్స్ ఆఫ్ హైదరాబాద్

చదువుల తల్లికి దండం పెట్టాలన్నవారు నిండా పెరుకులన్న వీరం పెరుకులన్న ప్రజాపాలన కృత్యం భూమి జాతీయసంపద తాకట్టుకు విరాసాతుల వెంపర్లకు ఆట నెస్తువు కాదు లండాల పోటీల వ్యాపారం లసలే కాదు విజ్ఞాన చంద్రికల చదువుల ఒడి దేశ విదేశాల వలస పక్షులు విజ్ఞానాధిపతి వాల్ జ్ఞానతోట

ఇందిరమ్మ కట్టిన దానమయ్యలే నిక్కి పాముల పాములా కింద లర్రెల్ల కొమ్మలి తెంగాన ఉద్దమం జై అర్ధకృష్ణం సంపన్నుల తొలి ఫలితమే హైదరాబాద్ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ హరితావరణ పనులకు మేల్కొలుపులను నేలమట్టం చేసి పర్యావరణ విధ్వంస ప్రతిఘటకున నగరీకరణ పేరున అకులవృద్ధి త్యాగతోకల భాగ్యనగరంపై బుల్లోజర్ల దండయాత్రలు

రజతోత్సవాలు, స్వర్ణోత్సవాలు, నల్లోత్సవాలు, అమ్మోత్సవాలు భవిష్య శతోత్సవాల సంబురాలపై ప్రజాపాలన రిండ్ల మంటలు ఆకుపచ్చని ఆకులపై కుబూనాలు అవనిపై రక్తపువ్వులు కాదు పూలు పూయించు విశ్వవ్యాప్తమై పరిమళాకాశాలు చెట్లు పెంచు పర్యావరణ హితవుల హరితవృద్ధిమవుతుంది లక్షలాది మొక్కలు నాటు జ్ఞానోద్యమి దారిని చూపుత

అవిష్కరణ సభ 2025, ఏప్రిల్ 19వ తేదీ ఉదయం 10.30 గంటలకు సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలోని డొడ్డి కొమురయ్య హాల్ లో ఆవంబ ప్రమాదం రాసిన 'మేలిమి చింత' కవితా సంపుటి అవిష్కరణ సభ జరుగుతున్నది. కవి యాకాబ్ అద్దక్క వహిస్తారు. సుకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి పుస్తకాన్ని

అవిష్కరిస్తారు. ఎన్.వేణుగోపాల్ ముఖ్య అతిథిగా హాజరవుతారు. రావూరి చంద్రశేఖర్ రెడ్డి (మాజీ ఎంపీ) విశిష్ట అతిథిగా పాల్గొంటారు. డాక్టర్ రూపకుమార్ డబ్ల్యు.కార్, కాసుల ప్రతాప్ రెడ్డి, కందుకూరి అంజయ్య, చల్లా రామపతి, గాజీజా నాగభూషణం, వేదాంత సూరి తదితరులు హాజరవుతున్నారు. -పాలపిట్ట బుక్స్, 9848787284

సాహితీ పురస్కారం

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ పూర్వ అచార్యులు డాక్టర్ చెన్నకేశవ రెడ్డి ఏటా తన జన్మదినం రోజున అందజేసే పురస్కారాన్ని ఈ ఏడాది సుప్రసిద్ధ కవి, రచయిత, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ పూర్వ అధ్యక్షులు డాక్టర్ నందిని సీదారెడ్డికి బహూకరించనున్నారు. ఈ నెల 7వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు హైదరాబాద్ లోని రవీంద్ర భారతి సమావేశ మందిరంలో బహుకరణ జరుగుతున్నది. జయ

మిత్ర సాహిత్య సాంస్కృతిక వేదిక నిర్వహించే ఈ సభకు డాక్టర్ అమృతి వేణుగోపాల్ అధ్యక్షత వహిస్తారు. అచార్య అనుమాంద భూమయ్య ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొంటారు. డాక్టర్ పి.సునీల సరిసింహ రెడ్డి, డాక్టర్ నాగేశ్వరం శంకరం విశిష్ట అతిథులుగా హాజరుకానుండగా, ఎం.కె. రాము, ఆచార్య ఎం. శంకర్ రెడ్డి, డా. పి.లక్ష్మీ నారాయణ, డా. తూర్పు మల్లారెడ్డి, చీకోలు సుందరయ్య, డా. గంటా జలందర్ రెడ్డి అత్యధులు అతిథులుగా పాల్గొనున్నారు. - డాక్టర్ రాయారావు సూర్యప్రకాశరావు

అవిష్కరణ సభ

2025, ఏప్రిల్ 19వ తేదీ ఉదయం 10.30 గంటలకు సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలోని డొడ్డి కొమురయ్య హాల్ లో ఆవంబ ప్రమాదం రాసిన 'మేలిమి చింత' కవితా సంపుటి అవిష్కరణ సభ జరుగుతున్నది. కవి యాకాబ్ అద్దక్క వహిస్తారు. సుకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి పుస్తకాన్ని

అవిష్కరిస్తారు. ఎన్.వేణుగోపాల్ ముఖ్య అతిథిగా హాజరవుతారు. రావూరి చంద్రశేఖర్ రెడ్డి (మాజీ ఎంపీ) విశిష్ట అతిథిగా పాల్గొంటారు. డాక్టర్ రూపకుమార్ డబ్ల్యు.కార్, కాసుల ప్రతాప్ రెడ్డి, కందుకూరి అంజయ్య, చల్లా రామపతి, గాజీజా నాగభూషణం, వేదాంత సూరి తదితరులు హాజరవుతున్నారు. -పాలపిట్ట బుక్స్, 9848787284

డాక్టర్ బాణాల శ్రీనివాసరావు 94404 71423